

डीप् । कुमारानुचरमातृभेदे । “जयावती माल-
तिका ध्रुवरत्ना भयङ्करी” भा० श० ४७ अ० । कुमा-
रानुचरमातृगणोक्तौ ।

जयावहा स्त्री जयं रोगजयभावहति आ+वह-अच् ।
भद्रदन्तीष्टे राजनि० । [राजनि० ।

जयाश्रया स्त्री जयमाश्रयति आ+श्रि-अच् । जरङ्गीतृणे
जयाश्रवः पु० विराट्भातरि जयप्रियशब्दे ढग्नम् ।

जयाह्वा स्त्री जयसाह्वा आह्वा यस्याः । भद्रदन्तीष्टे राजनि०
जयिन् त्रि० जि-शीलार्थे इनि । जयशीले । “उद्यता
जयिनि कामिनीमुखे तेन साहसमनुष्ठितं पुनः” काव्यप्र०
“जगति जयिन्स्ते ते भावा नवेन्दुकलादयः” सा० द० ।
“गौरव्यानेवमाक्रामन् तांस्तान् जनपदान् जयी”
रघुः स्त्रियां डीप् ।

जयिष्णु त्रि० जि-वा० इष्णुच् । जयशीले । “आरुग्णाश्च
जया वीरा दुराधाराजयिष्णवः” भा० द्रो० ३३ अ० ।

जयुस् त्रि० जि-उसि । जयशीले । “यि जयुषा रथ्या
यातमद्भिम्” ऋ० ६।६२।७ “यि जयुषा यययुः सान्द्रैः”
१।१।७।१६ “जयषा जयशीलेन” सा० ।

जय्य त्रि० जेतुं शक्यः जि-यत् “क्रयजय्यौ” तदर्थे पा० नि० ।
जेतुं शक्ये अमरः । “सोऽयं मनुष्यलोकः पुत्रेणैव
जय्योनान्येन कर्मणा” शत० ब्रा० १४।४३।२४ ।

जर पु० जृ-भावे अच् । जरायां वयोहानौ “दादशरं
नहि तत्क्षराय वर्वर्त्ति चक्रम्” ऋ० १।१६४।११। २विना-
शने च । “क्षितं जराय जुरतामदाभ्याः” ऋ० २।३४।१०।
“जराय विनाशनाय” भा० ।

जरठ त्रि० जृ-वा० अठ । एककंशे कठिने २पाण्डुन्दमे पु०
भेदि० । श्जीर्णे त्रि० हेम० ४जरायां विश्वः । “नीरन्ध्रास्तु-
मालिखन्तु जरठच्छेदानलपन्थयः” सा० द० । “अयमिति
जरठाः प्रकासगूर्वीः” माघः । ५परिणते च । “जरठक-
मलकन्दच्छेदगौरैर्मयूखैः” माघः ।

जरडी स्त्री जृ-वा अड गोरा० डीप् । गम्भीरिकायां
तृणभेदे राजनि० । “जरडी मधुरा शीता सारिका
रुचिकारिणी । दाहरक्तदोषहृत् सा पञ्चनां दुग्धदा-
यिनी” राजनि० ।

जरण त्रि० जृ-ल्यु । श्जीर्णे २जीरके श्लक्ष्णजीरके ४सौव-
र्चलवणे च पु० श्रेष्ठर० । ५हिङ्गुनि ह्नुषीषधौ म० ।
७काशभेदे पु० राजनि० । ८क्षणजीरके स्त्री राजनि० ।
“भद्रं जीवनो जरणामशीमहि” ऋ० १०।१७।६ ।

जरायां स्त्री “विप्रस्य जरणाद्यपेयुषः” १०।१६।८ “प्रातः
जरेथे जरणेव कापया” १०।४०।१ । सुत्यर्थक-जरते-
युच् । १०स्तुतौ “वक्त्रा जरणा अनाकृतः” ऋ० १।१४।१७।
“जरणा स्तुतिः” भा० ।

जराण्ड्रम पु० नित्यक० । अश्वकर्ण्डके ।

जरणि त्रि० जृ-अनि । स्तोतरि । “सन्ति स्मृधो जरणिमा
कष्टयाः” ऋ० १०।१०।१२। “जरणिमाः स्तोतृणां पूरयित्वाः”
जरण्या स्त्री जरणमर्हति “अन्यावस्था च्छन्दसि च” पा० यत् ।
जरायास् । “युवं वन्दनं निर्कृतं जरणप्रया” ऋ० १।१।६
७। “जरणप्रया जरया” भा० तत्र उक्तैव व्युत्पत्ति-
दर्शिता । जरणप्रयेति शब्दकल्पनं ग्रामादिकमेव ।

जरण्यु त्रि० जरणं स्तुतिमिच्छति क्यच्-उन् । व्यात्मनः स्व-
नेच्छौ “सरत्सरण्युः कारवे जरण्युः” ऋ० १०।६।१
२२ जरण्युः स्तुतिमिच्छन् भा० ।

जरत् त्रि० जृ-अत् । श्जीर्णे २दृष्टे जरक्षेयाधिकः जरन्ती-
मांसकः जरङ्गवः । स्त्रियां डीप् जरतो जर्जजरतो ।

जरत्कार्य पु० ऋषिभेदे “अग्निहृत्य जरतः कर्णमावानिः” ऋ०
१०।८०।१। “जरतः कर्णं जरत्कर्णनामानमृषिम्” भा० ।

जरत्कार पु० श्छनिभेदे तत्पत्न्यां २मनसादेव्यामासीकमातरि
च । तत्कथा “सौतिरुवाच । एतत्सुत्या जरत्कारुर्ध्वं
शोकपरायणः । उवाच तान् पितृन् दुःखाद्वाप्यसन्दि-
ग्धया गिरा । जरत्कारुर्वाच । मम पूर्वं भवन्तो वै
पितरः सपितामहाः । तद्ब्रूत यन्मया कार्यं भवतां
प्रियकाश्यया । अयमेव जरत्कारुः किल्बिषी भवतां
सुतः । ते दण्डं धारयत मे दुष्कृतेरक्षतात्मनः ।
पितर जघुः । पुत्र ! दिष्ट्यासि संप्राप्त इमं देशं यदृच्छया ।
किमर्थं त्वया ब्रह्मन् । न हतो दारसंयहः । जरत्-
कारुर्वाच । ममायं पितरो ! नित्यं हृदयः परि-
वर्त्तते । जङ्घरेताः शरीरं वै प्रापयेयमसुखं वै ।
न दारांन् वै करिष्येऽहमिति मे भावितं मनः ।
एवं दृष्ट्वा तु भवतः शकुन्तानिव लम्बतः । मया निव-
र्त्तिता बुद्धिर्ब्रह्मचर्यात् पितामहाः ! । करिष्ये वः
प्रियं कामं निर्वेष्ट्येऽहमसंशयम् । सनानीं यद्यहं
कन्यामुपजपस्ये कदाचन । भविष्यति च या काचित्
भैषज्यं स्वयमुद्यता । प्रतीपहीता तामस्मि न भरे-
यन्म यामहम् । एवंविषमहं कुर्यां निर्वेशं प्राप्नुयां
यदि । अन्यथा न करिष्येऽहं सत्यमेतत् पितामहाः ! ।
तल चोत्सृजे जन्तुर्भवतां तारणाय वै । शान्ततावाव्य-